



Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

**WPISUJE ZDAJĄCY**

**KOD**

--	--	--

**PESEL**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce  
na naklejkę  
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY  
Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE**

**POZIOM PODSTAWOWY**

**MAJ 2013**

**Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron (zadania 1 – 32). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:  
120 minut**

**Liczba punktów  
do uzyskania: 100**



MWO-P1\_1P-132

**Zadanie 1. (3 pkt)**

Rozstrzygnij, które zdania dotyczące myśli politycznej są prawdziwe, a które – fałszywe. W tabeli obok każdego zdania wpisz odpowiednio *prawda* lub *fałsz*.

	Zdanie	Prawda / Fałsz
A.	Apartheid to doktryna głosząca hasła segregacji rasowej.	<b>Prawda</b>
B.	Anarchizm wysuwa postulat silnego państwa.	<b>Fałsz</b>
C.	Socjaldemokracja opowiada się za interwencjonizmem państwa w gospodarkę.	<b>Prawda</b>

**Zadanie 2. (3 pkt)**

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

- Rick Perry, gubernator Teksasu, pierwszy raz wystąpił w debacie telewizyjnej z rywalami.
- Swoimi wypowiedziami na tematy społeczne i gospodarcze potwierdził opinię, że jest politykiem o zdecydowanych poglądach.
- Debata odbyła się w Bibliotece im. Ronalda Reagana w Kalifornii.
- Upłynęła pod znakiem interesujących polemik między Perrym, prowadzącym obecnie w sondażach, a innym czołowym kandydatem, Mittem Romneyem.
- Odebrano, że Perry chwalił się, iż za jego kadencji przybyło prawie 40% wszystkich miejsc pracy w Ameryce.
- W okresie dużego, niemal 10% bezrobocia w USA sukcesy te przysparzają gubernatorowi wielu entuzjastów.

Na podstawie: *Mocny debiut Ricka Perry'ego*, „Gazeta Polska codziennie”, 9.09.2011.

A. Wybierz dwa zdania, w których zawarte są wyłącznie fakty. Wpisz w wyznaczone miejsca numery, którymi oznaczono te zdania.

zdania zawierające wyłącznie fakty –

1
---

3
---

B. Podaj nazwę partii politycznej, której członkami byli politycy wskazani w tekście.

*Partia Republikańska*

**Zadanie 3. (3 pkt)**

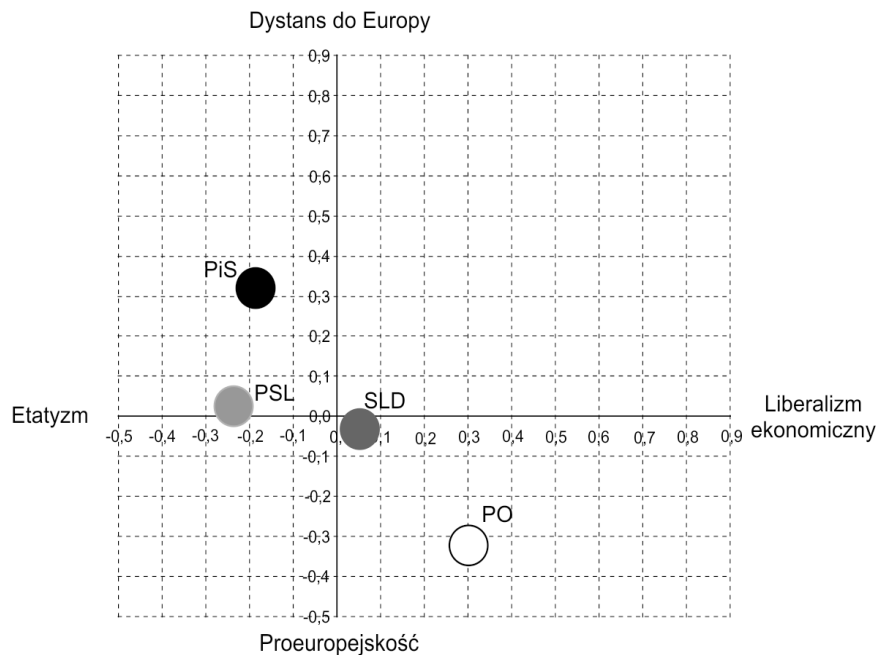
Do każdego opisu typu reżimu politycznego dopisz jego nazwę.

	Opis	Nazwa
A.	W państwie o takim reżimie wybory mają najczęściej charakter fasadowy i rytualny albo ich wyniki są fałszowane. Aparat władzy represjonuje wyłącznie przeciwników politycznych. Dobro i interes państwa są głównymi deklarowanymi wartościami politycznymi, a społeczeństwo wiąże z państwem relacja patronalno-klientalna.	<b>Reżim autorytarny</b>
B.	Władza w państwie o takim reżimie ma ambicje kontroli życia publicznego, ale i życia prywatnego obywateli. Aparat administracji podporządkowany jest monopartii, która głosi ideę budowy nowego człowieka i nowego społeczeństwa.	<b>Reżim totalitarny</b>
C.	W państwie o takim reżimie politycznym przestrzegane są prawa i wolności człowieka o charakterze osobistym i politycznym, władza ustawodawcza wybierana jest w wolnych wyborach powszechnych.	<b>Reżim demokratyczny</b>

**Zadanie 4. (4 pkt)**

Na podstawie wykresu wykonaj polecenia.

Wykres. Poglądy elektoratów partyjnych



Na podstawie: *Elektoraty partyjne o istotnych kwestiach społecznych i ekonomicznych*, Komunikat z badań CBOS BS/103/2011.

**A. Podaj pełne nazwy partii politycznych, których elektoraty mają najbardziej zbliżone poglądy na temat integracji europejskiej.**

*Polskie Stronnictwo Ludowe i Sojusz Lewicy Demokratycznej*

**B. Podaj pełną nazwę partii politycznej, której elektorat w największym stopniu jest przeciwny idei państwa opiekuńczego.**

*Platforma Obywatelska*

**C. Porównaj poglądy elektoratów partii politycznych tworzących w latach 2007–2011 koalicję rządową.**

- *Wyborcy Platformy Obywatelskiej są większymi zwolennikami liberalizmu ekonomicznego niż elektorat Polskiego Stronnictwa Ludowego*
- *Zwolennicy Platformy Obywatelskiej są nastawieni bardziej proeuropejsko niż sympatycy Polskiego Stronnictwa Ludowego*

**Zadanie 5. (3 pkt)**

Wymień trzy konstytucyjne zasady prawa wyborczego wspólne w Rzeczypospolitej Polskiej dla wyborów: do Sejmu RP, do Senatu RP oraz na urząd Prezydenta RP.

- *powszechność*
- *bezpośredniość*
- *tajność*

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.
	Maks. liczba punktów	3	3	3	4	3
	Uzyskana liczba punktów					

**Zadanie 6. (3 pkt)**

Do każdej informacji o Marszałku Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej dopisz jego imię i nazwisko. Odpowiedzi wybierz spośród: Ludwik Dorn, Józef Oleksy, Grzegorz Schetyna, Józef Zych.

A. Marszałek Sejmu RP II i IV kadencji (1993–1995, 2004–2005); prezes Rady Ministrów RP (1995–1996); wiceprezes Rady Ministrów RP oraz minister spraw wewnętrznych i administracji (2004); poseł na Sejm (1989–2005); pełnił funkcje kierownicze w strukturach PZPR, był wiceprzewodniczącym oraz przewodniczącym SdRP i SLD.

**Józef Oleksy**

B. Marszałek Sejmu RP V kadencji (2007); wiceprezes Rady Ministrów RP oraz minister spraw wewnętrznych i administracji (2005–2007); poseł na Sejm (od 1997 r.); był wiceprezesem PC i PiS.

**Ludwik Dorn**

C. Marszałek Sejmu RP VI kadencji (2010–2011); wiceprezes Rady Ministrów RP oraz minister spraw wewnętrznych i administracji (2007–2009); poseł na Sejm (od 1997 r.); pełnił funkcje kierownicze w KLD i PO.

**Grzegorz Schetyna****Zadanie 7. (3 pkt)**

Do każdego fragmentu *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* dopisz nazwę właściwej funkcji Sejmu RP.

A. Art. 120. Sejm uchwała ustawy zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, chyba że Konstytucja przewiduje inną większość.

funkcja *ustawodawcza*

B. Art. 157. Członkowie Rady Ministrów ponoszą przed Sejmem solidarną odpowiedzialność za działalność Rady Ministrów.

funkcja *kontrolna*

C. Art. 205.1. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest powoływany przez Sejm za zgodą Senatu, na 6 lat i może być ponownie powołany tylko raz.

funkcja *kreacyjna*

**Zadanie 8. (3 pkt)**

Wyjaśnij pojęcie immunitetu parlamentarnego oraz podaj po jednym argumentem „za” i „przeciw” tej instytucji.

pojęcie – *immunitet parlamentarny to przywilej przysługujący członkowi parlamentu (posłowi lub senatorowi), polegający na tym, że bez zgody odpowiedniej izby parlamentu (Sejmu lub Senatu) nie może on zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej za swoje działania, wchodzące w zakres wykonywania mandatu posła lub senatora, w trakcie sprawowania mandatu oraz po jego wygaśnięciu. Bez zgody właściwej izby w ramach przysługującego immunitetu parlamentarzysty nie można również zatrzymać lub aresztować (za wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku)*

argument „za” – *dzięki immunitetowi członek parlamentu może sprawować swój mandat bez obawy o bezpodstawne zatrzymanie lub aresztowanie ze strony władzy wykonawczej*

argument „przeciw” – *immunitet bywa nadużywany do unikania odpowiedzialności wynikającej np. z powodu popełnionych wykroczeń drogowych lub pospolitych przestępstw*

**Zadanie 9. (2 pkt)**

Podkreśl dwa konstytucyjne uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

A. desygnowanie Prezesa Rady Ministrów RP

B. kierowanie obradami Rady Gabinetowej RP

C. wnoszenie poprawek do ustaw

D. wprowadzanie stanu klęski żywiołowej

E. wybieranie członków Trybunału Stanu

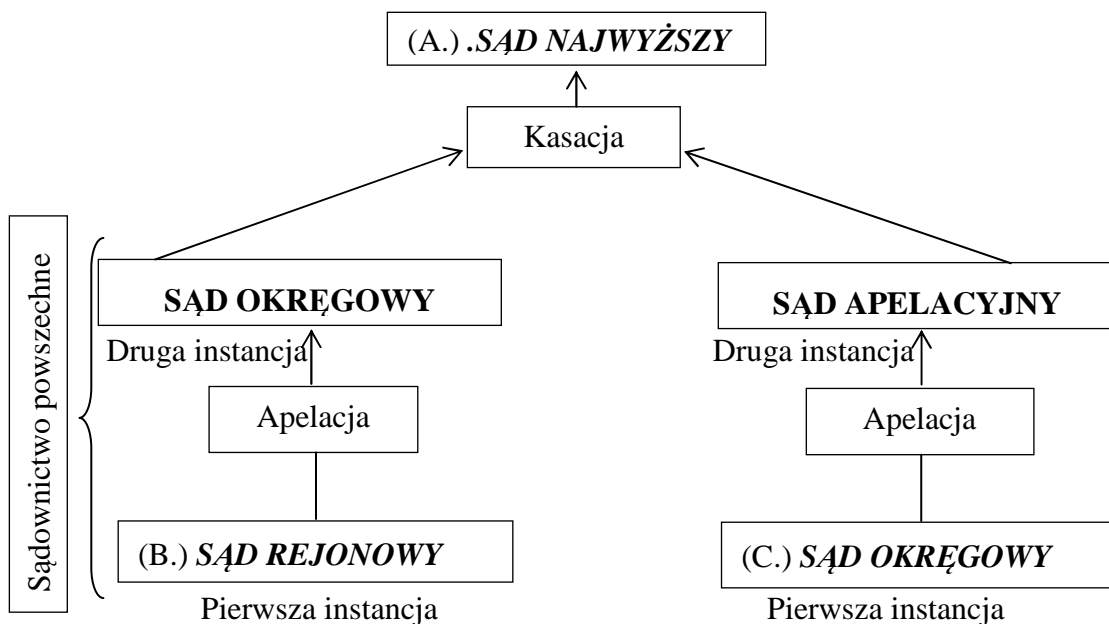
**Zadanie 10. (4 pkt)**

Uzupełnij tekst dotyczący organów samorządu województwa, wpisując w wyznaczone miejsca nazwy właściwych instytucji samorządowych (A., C., D.) oraz liczbę lat (B.).

Organem stanowiącym i kontrolnym samorządu województwa jest (A.) *sejmik województwa*. Jego kadencja trwa (B.) *cztery lata*. Kolegialnym organem wykonawczym jest (C.) *zarząd województwa*. Jego pracami kieruje (D.) *marszałek województwa*.

**Zadanie 11. (3 pkt)**

Uzupełnij schemat organizacji sądownictwa i procedur procesowych w Rzeczypospolitej Polskiej, wpisując w wyznaczone miejsca nazwy właściwych sądów.



**Zadanie 12. (2 pkt)**

Podkreśl dwie nazwy aktów prawnych publikowanych w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*.

A. ratyfikowana umowa międzynarodowa

B. rozporządzenie porządkowe wojewody

C. konstytucja

D. zarządzenie Prezydenta RP

E. uchwała rady gminy

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	Maks. liczba punktów	3	3	3	2	4	3	2
	Uzyskana liczba punktów							

**Zadanie 13. (2 pkt)**

Uzupełnij tekst dotyczący inicjatywy ustawodawczej, wpisując w wyznaczone miejsca nazwę organu władzy Rzeczypospolitej Polskiej (A.) oraz liczbę (B.).

*Inicjatywa ustawodawcza w Polsce przysługuje posłom, Senatowi, (A.) Prezydentowi RP i Radzie Ministrów. Prawo to ma również grupa co najmniej (B.) 100 000 obywateli mających czynne prawo wyborcze do Sejmu.*

**Zadanie 14. (3 pkt)**

Do każdego opisu kompetencji dopisz nazwę właściwego organu władzy sądowniczej w Rzeczypospolitej Polskiej. Odpowiedzi wybierz spośród: Naczelny Sąd Administracyjny, Sąd Najwyższy, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu.

	Opis kompetencji	Nazwa organu
A.	Rozstrzyga spory kompetencyjne pomiędzy Prezydentem RP a Prezesem Rady Ministrów RP.	<i>Trybunał Konstytucyjny</i>
B.	Orzeka o winie ministra za naruszenie <i>Konstytucji RP</i> w zakresie jego urzędowania.	<i>Trybunał Stanu</i>
C.	Stwierdza ważność wyborów do Sejmu RP i Senatu RP.	<i>Sąd Najwyższy</i>

**Zadanie 15. (3 pkt)**

Na podstawie fragmentów *Kodeksu postępowania administracyjnego* rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe, a które – fałszywe. W tabeli obok każdego zdania wpisz odpowiednio *prawda* lub *fałsz*.

Art. 128. Odwołanie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Wystarczy, jeżeli z odwołania wynika, że strona nie jest zadowolona z wydanej decyzji. Przepisy szczególne mogą ustalać inne wymogi co do treści odwołania.

Art. 129. § 1. Odwołanie wnosi się do właściwego organu odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

§ 2. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji stronie, a gdy decyzja została ogłoszona ustnie – od dnia jej ogłoszenia stronie.

§ 3. Przepisy szczególne mogą przewidywać inne terminy do wniesienia odwołania.

Art. 130. § 1. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu.

§ 2. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się w przypadkach, gdy:

1) decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności (art. 108),

2) decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy.

§ 4. Ponadto decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, gdy jest zgodna z żądaniem wszystkich stron.

	Zdanie	Prawda / Fałsz
A.	Odwołanie od decyzji wojewody wnosi się do właściwego organu za pośrednictwem wojewody.	<i>Prawda</i>
B.	Odwołanie wymaga szczegółowego uzasadnienia, o ile wymagają tego przepisy szczególne.	<i>Prawda</i>
C.	Gdy decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności, jej wykonanie zostaje wstrzymane w momencie wniesienia odwołania.	<i>Fałsz</i>

**Zadanie 16. (3 pkt)**

Do każdego przepisu prawnego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej dopisz pełną nazwę kodeksu, w którym jest zamieszczony.

A. Kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

*Kodeks karny*

B. Przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

*Kodeks cywilny*

C. Krewnymi w linii prostej są osoby, z których jedna pochodzi od drugiej.

*Kodeks rodzinny i opiekuńczy*

**Zadanie 17. (2 pkt)**

Podkreśl dwie nazwy praw lub wolności człowieka, które w *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* określone są jako prawa i wolności ekonomiczne, socjalne i kulturalne.

A. wolność zrzeszania się

B. wolność wyboru zawodu

C. prawo udziału w referendum

D. prawo do ochrony prywatności

E. prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska

**Zadanie 18. (4 pkt)**

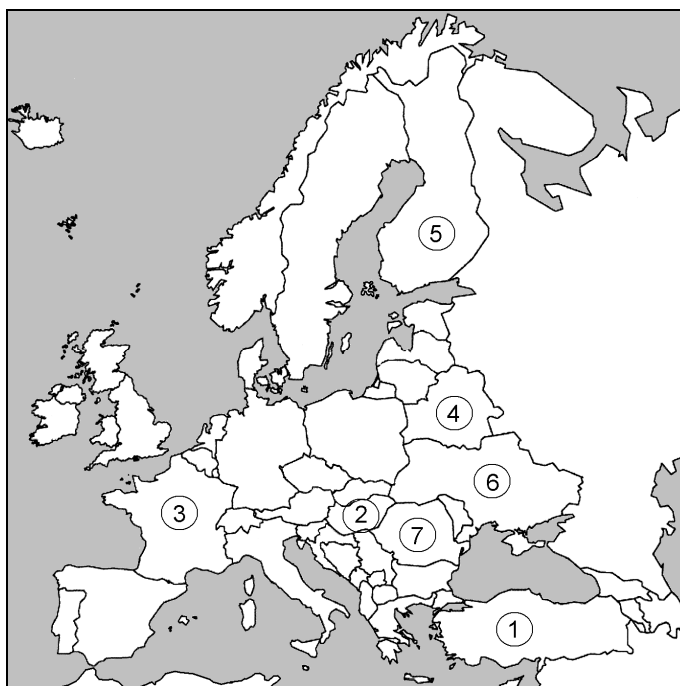
Do każdej fotografii oraz nazwy funkcji polityka w 2012 roku dopisz jego nazwisko.

			
Kancelarz RFN	Prezydent USA	Przewodniczący Komisji Europejskiej	Sekretarz Generalny ONZ
A. Merkel (Angela)	B. Obama (Barack)	C. Barosso (Jose)	D. Ki-moon (Ban)

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	13.	14.	15.	16.	17.	18.
	Maks. liczba punktów	2	3	3	3	2	4
	Uzyskana liczba punktów						

**Zadanie 19. (5 pkt)**

Na podstawie mapy politycznej oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę dotyczącą państw Europy. Do każdego opisu dopisz nazwę właściwego państwa oraz numer, którym oznaczono je na mapie.



	Opis państwa	Nazwa państwa	Numer na mapie
A.	Państwo, które było założycielem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.	<i>Francja</i>	3
B.	Państwo, które <u>nie należy</u> do Rady Europy.	<i>Białoruś</i>	4
C.	Państwo, które należy do Unii Europejskiej i jednocześnie jest członkiem Rady Nordyckiej.	<i>Finlandia</i>	5
D.	Państwo przyjęte do NATO w 1999 roku.	<i>Węgry</i>	2
E.	Państwo, które należy do NATO, ale <u>nie jest</u> członkiem Unii Europejskiej.	<i>Turcja</i>	1

**Zadanie 20. (2 pkt)**

Wydarzenie chronologicznie pierwsze zaznacz w tabeli literą P, a wydarzenie chronologicznie ostatnie – literą O.

	Wydarzenie	Chronologia
A.	pierwsze w Polsce wybory do Parlamentu Europejskiego	
B.	polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej	<i>O</i>
C.	ratyfikacja przez Polskę traktatu lizbońskiego	
D.	przystąpienie Polski do Rady Europy	<i>P</i>



**Zadanie 21. (2 pkt)**

Do każdego opisu stosunków Polski i państwa z nią sąsiadującego dopisz nazwę tego państwa.

	Opis stosunków Polski z państwem sąsiadującym	Nazwa państwa
A.	Stosunki uregulowano w 1994 roku traktatem o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy. Polska skutecznie popierała starania tego państwa o członkostwo w UE i NATO. Ostatnio między obydwojma państwami nastąpiło ochłodzenie stosunków w związku z polityką narodowościową tego kraju.	<i>Litwa</i>
B.	Stosunki uregulowano w 1992 roku traktatem o przyjaznej i dobrosąsiedzkiej współpracy. Są one najczęściej dość chłodne i nieufne, a do problemów należały m.in. kwestia członkostwa Polski w NATO oraz wprowadzone przez ten kraj embargo na import polskiego mięsa. Niełatwe jest także rozliczenie wielu bolesnych wydarzeń z przeszłości, choćby kwestii katyńskiej.	<i>Rosja</i>

**Zadanie 22. (1 pkt)**

Podkreśl nazwę aktu prawnego, w wyniku którego utworzono Unię Europejską.

- A. traktat lizboński
- B. traktat paryski
- C. traktat z Maastricht
- D. traktat z Schengen

**Zadanie 23. (3 pkt)**

Na podstawie ilustracji i własnej wiedzy wykonaj polecenia.



PEKIN 2008

Źródło: <http://rece-precz-od-.....net/result/news/id/606>

A. Podaj nazwę problemu, który został zilustrowany na plakacie.

*Powierzenie organizacji Igrzysk Olimpijskich Chinom, krajowi który na ogromną skalę od lat łamie prawa człowieka.*

B. Sformułuj dwa merytoryczne argumenty za udziałem w akcji mającej na celu zaprotestowanie przeciwko temu problemowi.

- *Poprzez masowe, nagłośnione medialnie protesty można wpłynąć na zmianę polityki władz Chin wobec swoich obywateli i poprawę przestrzegania praw człowieka w tym kraju*
- *Zwrócenie uwagi na niewłaściwość przyznawania organizacji międzynarodowych imprez sportowych krajom nie respektującym podstawowych praw człowieka*

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	19.	20.	21.	22.	23.
	Maks. liczba punktów	5	2	2	1	3
	Uzyskana liczba punktów					

**Zadanie 24. (6 pkt)**

Na podstawie danych zamieszczonych na wykresie i w tabelach oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Wykres. Modele małżeństwa wśród Polaków w wieku 18–39 lat

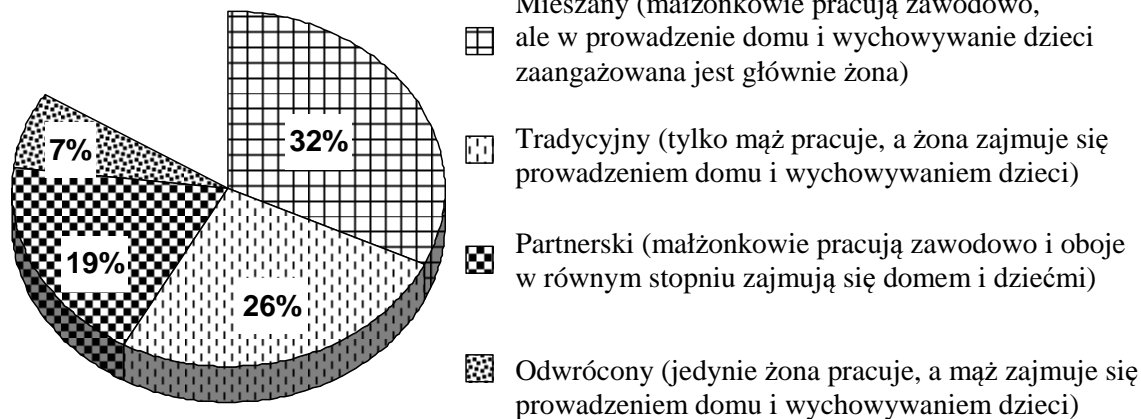


Tabela 1. Respondenci w wieku 18–39 lat planujący w przyszłości potomstwo

Wiek	Wykształcenie			
	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe
	w procentach			
18–24	76	73	79	85
25–29	59	52	57	76
30–34	28	29	36	53
35–39	12	13	13	18

Tabela 2. Odpowiedzi respondentów w wieku 18–39 lat na pytanie: Czy planuje Pan(i) w przyszłości potomstwo?

Model małżeństwa	Tak	Nie	Nie wiem
	w procentach		
Mieszany	36	43	21
Tradycyjny	36	49	15
Partnerski	43	37	20
Odwrócony	38	45	17

Na podstawie: *Postawy prokreacyjne Polaków*, Komunikat z badań CBOS BS/4/2010.

**A. Podaj odsetek małżeństw, w których pracują mąż i żona.**

51%

**B. Uzupełnij tekst, wpisując w wyznaczone miejsca: rodzaj wykształcenia (1.), typ modelu małżeństwa (2.) oraz liczbę (3.).**

Niezależnie od kategorii wieku, w przyszłości potomstwo planują najczęściej respondenci z (1.) **wyższym** wykształceniem. Najwyższy odsetek odpowiadających twierdząco na to samo pytanie jest wśród ankietowanych, którzy określają model swojego małżeństwa jako (2.) **partnerski**. Spośród osób, których małżeństwo plasuje się w najbardziej powszechnym modelu, (3.) **21** % nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

**C. Oceń przedstawione na wykresie modele małżeństw z perspektywy równouprawnienia.**

*Z punktu widzenia równouprawnienia, przedstawione na wykresie modele małżeństw w Polsce wykazują znaczącą przewagę związków, w których dominuje jedna ze stron, w sumie dotyczy to aż 65% małżeństw. Tylko 19% małżeństw można przypisać pełne równouprawnienie męża i żony, zarówno w zakresie wykonywania pracy zawodowej, jak i prowadzenia domu i wychowywania dzieci.*

**Zadanie 25. (3 pkt)**

Na podstawie mapy i własnej wiedzy uzupełnij tabelę dotyczącą mniejszości narodowych w Polsce. Do każdego opisu dopisz nazwę właściwej mniejszości narodowej oraz numer, którym oznaczono na mapie obszar jej zwartego zamieszkiwania.



	Opis	Nazwa mniejszości narodowej	Numer na mapie
A.	Mniejszość narodowa tradycyjnie zamieszkująca tereny Spiszu i Orawy. Przedstawiciele tej mniejszości są w większości wiernymi Kościoła katolickiego.	<i>Słowacy</i>	<i>1</i>
B.	W województwie opolskim członkowie tej mniejszości stanowią ponad 20% mieszkańców w wielu gminach. Przedstawiciel wybrany z list komitetu wyborczego tej mniejszości zasiada w Sejmie RP.	<i>Niemcy</i>	<i>5</i>
C.	Większość przedstawicieli tej mniejszości zamieszkuje południowo-wschodnie tereny województwa podlaskiego i wyznaje prawosławie.	<i>Białorusini</i>	<i>3</i>

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	24.	25.
	Maks. liczba punktów	6	3
	Uzyskana liczba punktów		

**Zadanie 26. (2 pkt)**

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Przybywający do naszego kraju repatrianci są więc najczęściej drugim lub trzecim pokoleniem Polaków ze Wschodu, urodzonym i wychowanym w Związku Radzieckim. Ponadto ich rodziny są zróżnicowane etnicznie [...]. Tym samym adaptacja środowiskowa – przyswojenie sobie polskich obyczajów, nawiązanie kontaktów z sąsiadami, przystosowanie się do pracy [...] a także nauczenie się języka, są dla wielu rodzin repatriantów takimi samymi wyzwaniami, jak dla innych imigrantów.

Źródło: P. Hut, *Warunki życia i proces adaptacji repatriantów w Polsce w latach 1992–2000*, Warszawa 2002.

**A. Podaj – za autorem tekstu źródłowego – przyczynę problemów adaptacyjnych większości repatriantów w Polsce.**

*Najważniejsze przyczyny problemów adaptacyjnych repatriantów stanowią różnice społeczno-kulturowe: obyczaje, nawiązanie kontaktów z sąsiadami, nauczenie języka, przystosowanie do warunków pracy*

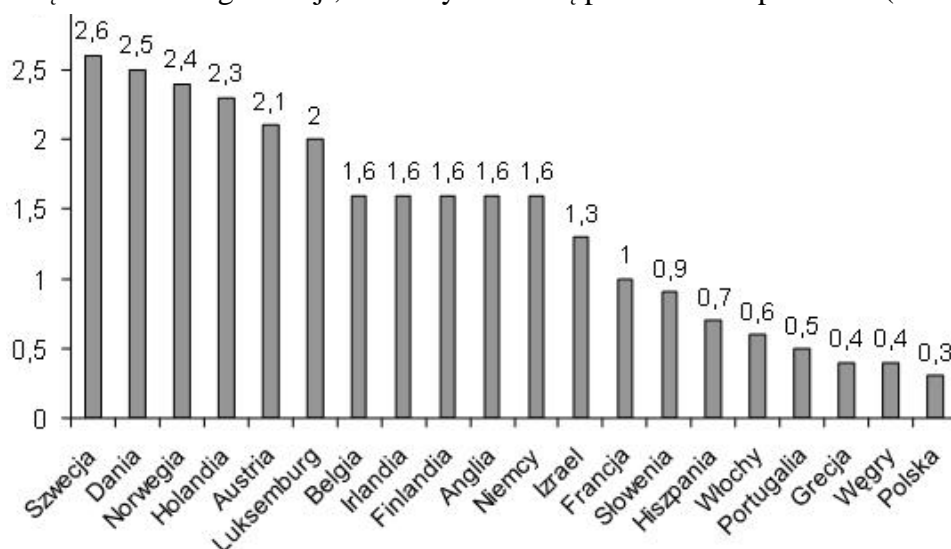
**B. Wskaż różnicę w kwestii nabywania obywatelstwa Rzeczypospolitej Polskiej przez repatriantów i imigrantów.**

*Większość repatriantów stanowią Polacy ze Wschodu, w drugim lub trzecim pokoleniu, urodzeni i wychowani w Związku Radzieckim. Osoby te, w przeciwieństwie do innych grup imigrantów, mogą nabyć polskie obywatelstwo na podstawie odrębnej procedury wynikającej z ustawy o repatriacji.*

**Zadanie 27. (1 pkt)**

Na podstawie wykresu porównaj aktywność społeczną w krajach skandynawskich i iberyjskich.

Wykres. Przeciętna liczba organizacji, do których należą pełnoletni respondenci (2002–2007)



Na podstawie: J. Czapiński, T. Panek (red.), *Diagnoza społeczna 2007. Warunki i jakość życia Polaków. Raport*, Warszawa 2007.

*Aktywność społeczna w krajach skandynawskich w porównaniu do krajów iberyjskich jest znacząco wyższa. Przeciętna liczba organizacji do których należą mieszkańcy Szwecji, Danii i Norwegii należy do najwyższych w Europie i wynosi od 2,4 do 2,6, podczas gdy w Hiszpanii i Portugalii liczba ta, to zaledwie przeciętnie 0,7 i 0,5 organizacji, w których prace angażują się pełnoletni mieszkańcy Półwyspu Iberyjskiego.*

### Zadanie 28. (1 pkt)

Na podstawie tabeli wskaż tendencję w deklaracjach społeczeństwa polskiego na temat pracy społecznej w minimum jednej dziedzinie.

Tabela. Deklaracje społeczeństwa polskiego dotyczące pracy społecznej w organizacjach obywatelskich

	2002	2006	2010
	w procentach		
Osoby niepracujące społecznie	79	77	72
Osoby pracujące społecznie w jednej dziedzinie	15	14	15
Osoby pracujące społecznie w dwóch i więcej dziedzinach	6	9	13

Na podstawie: *Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich w latach 1998–2010*, Komunikat z badań CBOS BS/16/2010.

*Na przestrzeni lat 2002-2010 wzrosła ogólnie liczba Polaków deklarujących swoje zaangażowanie społeczne (o 7%). Spośród osób potwierdzających zaangażowanie w jednej dziedzinie odsetek utrzymuje się na podobnym poziomie 14-15%, ale stale rośnie liczba respondentów wskazujących na pracę społeczną w dwóch lub więcej dziedzinach (z 6 do 13%).*

### Zadanie 29. (2 pkt)

Wskaż – odwołując się do danych zamieszczonych w tabeli – zależność między obszarami aktywności społecznej a opinią, że ludzie nie są w stanie pomóc potrzebującym ani rozwiązać problemów swojego środowiska.

Tabela. Postawy społeczeństwa polskiego wobec możliwości wpływu społecznego według typu aktywności społecznej

	Obszary aktywności społecznej		
	Działalność indywidualna i praca w organizacjach	Tylko działalność indywidualna	Brak jakiegokolwiek aktywności społecznej
Ludzie tacy jak ja, działając wspólnie z innymi, mogą pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska.	84	63	34
Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie pomóc potrzebującym ani rozwiązać problemów swojego środowiska.	13	29	51
Trudno powiedzieć.	3	8	15

Na podstawie: *Aktywność społeczna Polaków – poziom zaangażowania i motywacje*, Komunikat z badań CBOS BS/62/2011.

*Wraz ze wzrostem zaangażowania w działalność społeczną rośnie liczba osób, które są zdania, iż wspólną pracą można pomóc osobom potrzebującym i rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, a maleje grupa mających zdanie przeciwne oraz tych, którzy nie wiedzą, którą z tych dwóch opcji wskazać.*

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	26.	27.	28.	29.
	Maks. liczba punktów	2	1	1	2
	Uzyskana liczba punktów				

**Zadanie 30. (2 pkt)**

Na podstawie danych zamieszczonych w tabeli wybierz dwa zdania prawdziwe. Wpisz w wyznaczone miejsca litery, którymi oznaczono te zdania.

Tabela. Deklarowane powody aktywności społecznej w Polsce

Które z wymienionych powodów były dla Pana(i) najważniejsze, gdy zdecydował(a) się Pan(i) zaangażować w dobrowolną, nieodpłatną pracę w celach społecznych?	procent wskazań
Przekonanie, że innym po prostu trzeba pomagać.	55
Przekonanie, że jeśli ja pomogę innym, to i mnie ktoś kiedyś pomoże.	42
Współczucie wobec ludzi potrzebujących pomocy.	40
Świadomość, że – pomagając innym – łatwiej rozwiązać wspólne problemy.	32
Możliwość poznania innych ludzi.	18
Przekonania religijne.	17
Możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności, których nie można byłoby zdobyć w inny sposób.	14
Możliwość zdobycia doświadczenia przydatnego w pracy lub w poszukiwaniu pracy.	12
Możliwość pogłębienia wiedzy o celu, który popieram, lub problemie, który mnie interesuje.	12
Znajomość osób zaangażowanych w pracę społeczną.	8
Chęć poznania swoich sąsiadów lub członków własnej społeczności lokalnej.	7
W moim środowisku praca społeczna jest popularna, modna.	5
Trudno powiedzieć.	5

Uwaga: Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jeden powód; zamieszczono wyłącznie odpowiedzi osób poświęcających wolny czas na pracę społeczną.

Na podstawie: *Aktywność społeczna Polaków – poziom zaangażowania i motywacje*, Komunikat z badań CBOS BS/62/2011.

- A. Najwięcej spośród ankietowanych jest przekonanych, że jeżeli udzielą komuś pomocy, to i im ktoś kiedyś takiej pomocy udzieli.
- B. Zaangażowanie w dobrowolną i nieodpłatną pracę społeczną najczęściej wynika z przekonania, że innym należy pomagać.
- C. Co dwudziesty spośród badanych wskazał, że praca społeczna w jego środowisku jest popularna i modna.
- D. Co siódmy z respondentów jest przekonany, że praca społeczna na rzecz innych będzie korzystna przy poszukiwaniu pracy.

zdania prawdziwe –

**B**

**C**

**Zadanie 31. (2 pkt)**

Na podstawie tekstu źródłowego podaj dwie konsekwencje braku zaufania między ludźmi.

*Ewa Winnicka:* Mamy zatem powszechny deficyt zaufania. Dlaczego warto ufać drugiemu człowiekowi?

*Piotr Sztompka:* Bo żyjemy w świecie, w którym nie jesteśmy sami i nigdy nie będziemy. W realizowaniu naszych potrzeb życiowych, przyjemności obcowania z innymi, w przyjaźni,

miłości, współpracy jesteśmy zależni od innych, którzy mogą działać pięknie, godnie i wspaniale, ale też haniebnie. Wobec tego w każdej naszej relacji z innymi natrafiamy na element ryzyka. Z przyjaciółką, z żoną, z szefem, z lekarzem, z politykiem. Nigdy nie możemy wiedzieć na pewno, że on spełni oczekiwania. Nie mamy pewności, że adwokat nam dobrze doradzi, ja nie mam pewności, że pani dobrze ten wywiad zredaguje jako dziennikarz, że polityk podejmie decyzje, które przyniosą mi poprawę życia.

Źródło: *Towar thukliwy*, „Polityka”, nr 32/2007.

- *Większe ryzyko w relacjach z osobami bliskimi*
- *niewiara wobec osób wykonujących zawody zaufania publicznego*

### **Zadanie 32. (15 pkt)**

**Scharakteryzuj problem wolontariatu w Polsce: organizacje działające na jego zasadach, skutki, jakie przynosi aktywność w jego ramach, oraz stopień zainteresowania taką formą pracy na rzecz innych. Zaproponuj działania samorządu oraz władz państwowych mogące wzmocnić ten rodzaj aktywności. Odwołaj się do materiałów źródłowych z zadań 27–31.**

Konspekt zadania 32

- 1. Aktywność społeczna w Polsce i innych krajach europejskich**
  - a. aktywność społeczna w świetle danych statystycznych**
  - b. formy aktywności społecznej**
  - c. przyczyny aktywności społecznej**
  - d. przeszkody w podejmowaniu działań na rzecz innych osób**
- 2. Czym jest wolontariat?**
  - a. istota wolontariatu**
  - b. organizacje współpracujące z wolontariuszami**
  - c. skutki działań w ramach wolontariatu**
- 3. Proponowane działania administracji rządowej na rzecz wolontariatu**
- 4. Proponowane działania jednostek samorządu terytorialnego na rzecz wolontariatu**
- 5. Podsumowanie**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<b>Wypełnia egzaminator</b>	<b>Nr zadania</b>	<b>30.</b>	<b>31.</b>	<b>32.</b>
	<b>Maks. liczba punktów</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>15</b>
	<b>Uzyskana liczba punktów</b>			









## **BRUDNOPIS**